

سیستم‌های پشتیبان تصمیم و ارتقای کیفیت مراقبت‌های پزشکی

سعید اسلامی*

• پذیرش مقاله: ۹۳/۹/۸

• دریافت مقاله: ۹۳/۸/۶

نامیده می‌شود. بخش قابل توجهی از تحقیقات حوزه انفورماتیک پزشکی به صورت مستقیم و غیرمستقیم به این مقوله اختصاص دارد [۲]. مطالعات نشان داده‌اند این سیستم‌ها در ارتقاء کیفیت و ایمنی و کاهش خطاها بسیار مؤثر هستند. البته هنوز تا پذیرش و به کارگیری وسیع این سیستم‌ها راهی دشوار در پیش است. هم‌زمان با توسعه این سیستم‌ها که معمولاً در تماس مستقیم با کادر درمانی و بیمار هستند، باید زیربناهایی مانند نحوه تولید و نمایش دانش و دستورالعمل‌ها، مدل‌های پیشگویی، رابط‌های کاربری، ابزارهای دسترسی از راه دور و ... نیز مورد مطالعه قرار گیرند.

به عنوان اولین گام برای توسعه این رشته در کشور عزیزمان، تربیت نیروی انسانی متخصص انفورماتیک پزشکی و آگاه‌سازی و توانمندسازی مدیران، پزشکان و سایر کادر درمانی در خصوص مباحث و کاربردهای مداخلات مبتنی بر فن‌آوری اطلاعات به تقاضا، راه‌اندازی و به کارگیری این سیستم‌ها کمک شایان توجهی خواهد کرد. چرخش از تمرکز بر سیستم‌های اداری-مالی به سوی سیستم‌های بالینی با هدف خدمت به بیماران و ارتقاء ایمنی، تصمیم مهمی است که سال‌ها پیش در کشورهای توسعه یافته گرفته شده و برنامه‌ریزی براساس آن آغاز شده است. استفاده از تجارب موجود در دنیا و جهت‌گیری و برنامه‌ریزی به سوی ارتقاء کیفیت خدمات بهداشتی درمانی با استفاده از مداخلات مبتنی بر فن‌آوری اطلاعات و به کارگیری و مشورت با نیروهای متخصص رشته انفورماتیک پزشکی در کشور ما نیز به شدت احساس شده و باید هدف‌گذاری شود.

از آغاز به کارگیری مداخلات انفورماتیک در مراکز بهداشتی و درمانی در کشورهای توسعه یافته، بیش از پنج دهه می‌گذرد. تغییرات سریع در علوم پزشکی یکی از ویژگی‌های بارز این علم در سده اخیر بوده است. علم جوان انفورماتیک و ابزارهای آن نیز به سرعت و هم‌زمان تغییر می‌کنند. در مراحل اولیه، هدف اصلی از به کارگیری ابزار انفورماتیک در پزشکی، محاسبات مالی و امور مدیریتی بود. در طول زمان و هم‌زمان با پررنگ شدن بحث ایمنی و کیفیت در علوم پزشکی و نام گرفتن هزاره جدید به عنوان هزاره ارتقاء کیفیت خدمات پزشکی، کاربرد این ابزارها نیز دستخوش تغییرات اساسی شد. در این مقطع مسائل مالی و اداری و روابط با سازمان‌های بیمه‌گر در حد امکان، ساده‌سازی شدند تا وقت، انرژی و امکانات موجود در مراکز بهداشتی و درمانی به سوی کاربردهای بالینی ابزارهای انفورماتیک سوق داده شود.

پیشگیری، تشخیص و درمان، مقولات حساس، پیچیده و پرهزینه در پزشکی هستند و هرچه پیچیدگی و حساسیت بیشتر باشد، نقش ابزارهای انفورماتیک برای ارتقاء کیفیت خدمات و افزایش سطح ایمنی، بیشتر احساس می‌شود. دریافت داده‌های کافی از بیمار و تبدیل آن به اطلاعات و تصمیم‌گیری براساس این اطلاعات، چالش بزرگی در فرآیند تشخیص و درمان و حتی برنامه‌ریزی برای پیشگیری است. سیستم‌های پشتیبان تصمیم یا تصمیم-یار یکی از مداخلات مبتنی بر تکنولوژی اطلاعات است که به عنوان راه حل این چالش مطرح شده است [۱]. هر سیستم مبتنی بر تکنولوژی اطلاعات که پزشک یا کادر درمانی را در تصمیم‌گیری یاری دهد، یک سیستم پشتیبان تصمیم

ارجاع: اسلامی سعید، سیستم‌های پشتیبان تصمیم و ارتقای کیفیت مراقبت‌های پزشکی. مجله انفورماتیک سلامت و زیست پزشکی ۱۳۹۳؛ (۱): ۷۵-۷۴.

۱. استادیار، دکترای داروسازی و دکترای تخصصی انفورماتیک پزشکی، گروه انفورماتیک پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

* نویسنده مسؤول: مشهد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشکده پزشکی، گروه انفورماتیک پزشکی

References

1. Eslami S, Keizer N F, Abu-Hanna. The impact of computerized physician medication order entry in hospitalized patients: a systematic review. *International journal of medical informatics*. 2008; 77(6): 365-376
2. Eslami S, Keizer N F, De Jonge E, Dongelmans D, Schultz JM, Abu-Hanna . Lessons learned from implementing and evaluating computerized decision support systems. *Proceedings of the 13th Conference on Artificial Intelligence in Medicine (AIME)*; 2011 July 2-6; Bled, Slovenia: Springer Berlin Heidelberg; 2011. P. 101-108